

J2

KAKO JE POTRES RAZOTKRIO PROPALU INVESTICIJU DRŽAVE

Zgradu Tvornice
duhana Zagreb
prije 13 godina
Vlada je Adrisu
platila 70 milijuna
kuna

**HRVATSKI
POVIJESNI MUZEJ**
Nikad nije preseljen u TDZ
u Jukićevoj (desno) pa seli
u zgradu DHMZ (dolje)

MARKO TODOROV / CROPIX

ZGRADA DHMZ
Meteorolozi sele iz zgrade
oštećene u potresu, ali
ona je očito dobra za
muzej jer će se obnoviti

RESTAURATORSKI ZAVOD
Zgrada stradala u potresu,
a restauratori sele u TDZ
čija je zgrada također
oštećena u potresu

Zar sve zbog svade dvojice arhitekata?

Vlada je kupila Tvornicu duhana Zagreb, ali u nju zbog dva spora nikad nije prebacila Povijesni muzej. Sada se tri institucije sele u nove zgrade, a sve oštećene u potresu

PATRICIA KIŠ

Četiri zgrade, oštećene u potresu, projekt težiak 230 milijuna kuna i na kraju svađa dvojice arhitekata, navodno oko jednog staklenog pročelja doveli su do velike zavrzlake oko toga gdje se sele jedan muzej i dva zavoda. Zbog svega su pokrenute i istražne radnje, a u srži problema je Hrvatski povijesni muzej (HPM). Krenimo redom.

Zgrada HPM-a u Matoševoj ulici, na Gornjem gradu, oštećena je u potresu, muzej je zatvoren, a bez obzira na potres, još je prije desetak i više godina trebao biti preseljen u Jukićevu ulicu u zgradu Tvornice duhana Zagreb.

Međutim, sada se, kako doznajemo, Muzej seli u zgradu Državnog hidrometeorološkog zavoda na Griču, a zadržat će i palaču u Matoševoj, udaljenu stotinjak metara.

Umjesto tog muzeja u Tvornicu duhana Zagreb, inače zaštićeni spomenik industrijske arhitekture, rad arhitekta Ruperta Melkusa iz 1881. godine, vjerojatno će biti smješten Hrvatski restauratorski zavod, koji trenutno sjedište ima u ljetnikovcu biskupa Galjufa iz 18. stoljeća u Grškovićevoj ulici.

Sve su četiri zgrade oštećene u potresu i većina ih je i dalje neupotrebljiva.

Kako je došlo do ove rošade, za Jutarnji list objašnjava ministrica kulture Nina Obuljen Koržinek.

Zbog odluka donesenih tijekom prethodne Vlade, u mandatu između 2012. i 2015. godine, pokrenute su istražne radnje i nastavak projekta obnove zgrade TDZ-a za HPM je onemogućen. Ministarstvo kulture i medija proteklih je godina aktivno tražilo novu zgradu u koju bi se smjestio Hrvatski povijesni muzej, govori.

Bivši ministri pod lupom

Na protupitanje o kojim je točno istražnim radnjama riječ, nismo dobili odgovor. No, kako neslužbeno doznajemo, riječ je o sudskom procesu koji jedan arhitekt vodi protiv drugoga, te o istražnim radnjama kojima se ispituju odluke Ministarstva kulture u navedenom razdoblju.

Znaajući za planove još iz osamdesetih godina, aktualizirana je ideja da se palača Jelačić, zgrada Državnog hidrometeorološkog zavoda, dodijeli Povijesnom muzeju. Predsjednik Vlade Andrej Plenković složio se s prijedlogom, a Ministarstvo kulture i medija u suradnji s Ministarstvom prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine realizirali su dodjelu zgrade - govori ministrica Obuljen Koržinek.

Zgrada Državnog hidrometeorološkog zavoda je trenutno zbog oštećenja nastalih u potresu gotovo neuporabljiva, no, kako tumači Nina Obuljen Koržinek, "pokrenute su predradnje kako bi se prva faza statičke obnove realizirala iz sredstava Europskog fonda solidarnosti. U tijeku je i priprema dokumentacije za obnovu palače Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch (smještene u Matoševoj, u kojoj je danas Povijesni muzej, op. a.) i zgrade Državnog hidrometeorološkog zavoda u suradnji Hrvatskog povijesnog muzeja, Hrvatskog restauratorskog zavoda te stručnjaka Ministarstva kulture i medija. Istovremeno stručni djelatnici muzeja pripremaju idejni projekt stalnog postava u kojem će biti prezentirana i spomen-soba Andrije Mohorovičića na zadovoljstvo Hidrometeorološkog zavoda koji se iz zgrade iselio".

Matea Brstilo Rešetar, koju je na funkciju ravnateljice Hrvatskog povijesnog muzeja imenovao Zlatko Hasanbegović, a koji se u svojem mandatu više puta kritički osvrtao na odnos Andree Zlatar Violić i Berislava

BRANKO SUVAR / CROPIX

**ZBOG BIVŠE VLADE
 POKRENUT JE ISTRAŽNI
 POSTUPAK, KAŽE NAM
 MINISTRICA KULTURE**

Šipuća prema HPM-u, zadovoljna je, govori, selidbom jer su njihove prostorije u Matoševoj ulici teško stradale u potresu. Ideja je da zadrže i ovaj prostor, s obzirom na količinu umjetnina, kaže. Dio umjetnina čuvaju i u prostorima Meštrovićeva paviljona na Trgu žrtava fašizma.

Zagrebačkim potresom iz ožujka Hrvatski povijesni muzej suočio se s najtežom i najdubljom krizom tijekom svojih 175 godina postojanja. Potres je palaču teško oštetio i time onemogućio muzeju daljnje javno djelovanje u jedinom prostoru u kojem djeluje od 1959. godine - govori Brstilo Rešetar.

Otvorilo se, kaže, pitanje nužnog trajnog rješenja njegovog adekvatnog smještaja i realizacije stalnog postava, a na stalni se postav muzeja, s dvije stotine tisuća umjetnina u fundusu, čeka već desetljećima.

Suočeni s posljedicama potresa, prije svega smo se usmjerili na pronalaženje izlaza iz problema, sagledavajući cjelokupnu situaciju, kako bismo djelovali proaktivno u cilju rješavanja prostornih problema jer Hrvatski povijesni muzej više ne može čekati. Predložili smo rješenje koje je utemeljeno na povijesti djelovanja Muzeja te dosadašnjeg zalaganja svih dosadašnjih ravnatelja i djelatnika. To je prije svega oživotvorenje više puta predlagane ideje: ostanak na Gornjem gradu, u Palači Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch uz dodatni prostor - govori.

Povijesnu palaču Jelačić na Griču zapravo smatra najboljim rješenjem, te objašnjava: "Činjenica da se Državni hidrometeorološki zavod ne namjerava vraćati u svoju palaču stradalu u potresu dala je nadu u mogućnost realizacije projekta koji je zamišljala i bivša ravnateljica, povjesničarka umjetnosti Lelja Dobronić, koja je muzej vidjela na Vranicanijevoj poljani".

Propada već 14 godina

Ravnateljica muzeja za čitavu će situaciju oko Jukićeve i zgrade TDZ-a okriviti SPD-ovu vlast.

Od kupnje objekta proteklo je četrnaest godina. On je izložen daljnjem propadanju dok Hrvatski povijesni muzej o istome skrbi, a sam djeluje i dalje u neadekvatnim prostorima. Naravno da izražavam žaljenje što projekt preseljenja u objekt Tvornice duhana Zagreb koji je Vlada kupila još 2007. godine nije realiziran kao i zbog godina truda uložene u projekt. No, nade za realizaciju projekta splasnule su za vrijeme Vlade RH 2012. - 2015. godine kada se pokrenulo javno-privatno partner-

stvo i preprojektiranje već gotovog projekta rekonstrukcije i prenamjene. Od kupnje TDZ-a proteklo je jako puno vremena. Cijela generacija kustosa koja je uložila vrijeme i trud u projekt već je u mirovini, stoga se nemamo vremena osvrtni na propali projekt rekonstrukcije i prenamjene bivše Tvornice, to prepuštamo pravosudnim tijelima.

No, koji je realan rok za preseljenje muzeja, budući da je i građevina u koju ga namjeravaju preseliti stradala u potresu?

Iako je potres ubrzao rješenje, budimo iskreni, obnova će trajati, no

isto bi bilo s bilo kojim drugim rješenjem u ovome trenutku. O rokovima je u ovom trenutku prerano govoriti, čeka nas puno posla na izradi projektne dokumentacije - govori Brstilo Rešetar te potvrđuje da je muzej ušao u projekt obnove koji će se financirati iz sredstava EU. Kako je muzej stradao u potresu, ravnateljica nam je odgovorila i na pitanje gdje se čuvaju mnoge umjetnine: dio je u i dalje u muzeju, dio u spomenutom Meštrovićevom paviljonu. Muzej u Matoševoj ima crvenu naljepnicu, no barokna se gradnja palače, kaže ravnateljica, pokazala izuzetno izdržljivom.

Međutim, nakon potresa na Bavinovini situacija se znatno promijenila te se ukazala neminovna potreba za preseljenjem fundusa iz čuvaonica u Matoševoj čim prije.

Privatni spor

Kada je riječ o Jukićevoj ulici, još 2013. godine kao arhitekti su se spominjali Ivica Plavec, Emir Kahrović, Ivan Zdenković i Zanet Zdenković Gold. Nekoliko godine kasnije spominjalo se samo ime Ivica Plaveca. Pitali smo Plaveca u čemu je konkretno problem, no rekao nam je jedino da je "riječ o privatnom sporu" i nije želio govoriti o detaljima.

Riječ je o investiciji koja je idejno pokrenuta još 2007., u vrijeme kad je ministar kulture bio Božidar Biškupi. Tada je zgradu bivše Tvornice duhana Zagreb od Adris Grupe država otkupila za iznos od 70 milijuna kuna. I Predrag Grubić, direktor korporativnih komunikacija Adris Grupe, potvrdio nam je da ta zgrada nema više veze s njima, nego su je prodali državi "po cijeni koja je uvažila da će tu biti kulturna institucija".

Kako se predviđalo, u toj se građevini iz 19. stoljeća trebalo je smjestiti veći dio od 200 tisuća eksponata,

koliko ih ima Povijesni muzej. Kako je Jutarnji pisao 2013. godine, "jedina veća intervencija koju su zamislili izvest će se na južnoj strani zgrade koja bi trebala biti ostakljena, što će u prostoru odgovarati staklenom pročelju Adrisova tornja. U prizemlju će se smjestiti kafići, restorani i banka". Arhitekt Ivica Plavec ovako vidi tijek događaja od trenutka kad su dobili natječaj:

Stav konzervatora bio je vrlo jasan. Postojeći objekt trebalo je sačuvati unutar gabarita, sačuvati neoklasicističko pročelje te unutrašnju strukturu sa stubištima i konstrukcijom stupova od cigle s lukovima i bačvastim svodovima u prizemlju, te s dva reda nosivih stupova od lijevanog željeza, dopremljenih iz Graza, na prvom i drugom katu. Smjestiti sadržaje Hrvatskog povijesnog muzeja u zgradu industrijske arhitekture široku oko četrnaest metara i prostorom ispresijecanim nosivim stupovima nije bio lak zadatak. Poseban problem predstavljalo je i pozicioniranje novog glavnog stubišta, ostvarenje kvalitetnih komunikacija kroz zadane gabarite kao i povezivanje funkcionalnih cjelina. Bitne ustupke koje smo uspjeli izboriti u pregovorima s konzervatorima, koji u to vrijeme projektu cijelog kompleksa iz nepoznatih razloga nisu bili nimalo skloni, odnosio se na produbljivanje jednog dijela prizemlja u ulaznom dijelu muzeja te na ostakljenje južnog zabata. Naime, kako smo tumačili konzervatorima, taj dio, po izvornom planu autora arhitekta Melkusa, nikad i nije bio dovršen. Uslugašeno je, isto tako, da se izmakne postojeća konstrukcija drugog kata kako bismo dobili pregledan izložbeni prostor. Predviđeno je da se drvena konstrukcija potkrovlja zamijeni novom čeličnom konstrukcijom i u njemu se smjeste radni prostori s knjižnicom i arhivom.

Nova Uprava, nove ideje

Projekt Hrvatskog povijesnog muzeja je potom, tumači Plavec, dobio novu izmijenjenu lokacijsku dozvolu i napravljena je izvedbena dokumentacija. - Izmjene je također trebalo unijeti i u novi glavni projekt te ishoditi novu građevinsku dozvolu kako bi dokumentacija bila uskladeni. No, budući da se u proljeće 2013. oformila nova Uprava projekta te je tada odlučeno da se ideja postava muzeja revidira, došlo je i do zahtjeva za suvremenijom prezentacijom muzeološke građe. Višenamjenska dvorana dobila je novu poziciju s prisutnošću na Jagićevu ulicu, s većom kvadraturom unutar dvoetažnog prostora. Želja im je bila dobiti maksimalno funkcionalan, atraktivan prostor koji nudi velik broj različitih mogućnosti unutar stalnih i povremenih sadržaja:

Novim projektom još više je došao do izražaja stari problem koji se nametnuo na samom početku: kako udovoljiti suvremenim standardima prezentacije muzeološke građe u prostoru širine četrnaest metara, dok glavno stubište dodatno oduzima od prostora dijelom ostavljajući tek uski hodnik. Postalo je očigledno da vertikalnu komunikaciju treba izmjestiti izvan muzeja na južno, dvorišno pročelje sjevernog krila Muzeja. Ovim rješenjem kvaliteta se više-struko uvećala.

Plavec navodi koje su još uz ostalo prednosti takvog rješenja: - Postavljanjem glavnog stubišta u ostakljeni volumen na pročelju prostor unutar postojećeg volumena se oslobađa i muzejska građa se može prezentirati na neusporedivo kvalitetniji način. Površina izložbenog prostora se povećava. Postiže se veća atraktivnost samog muzeja i cijelog kompleksa. Novi ostakljeni volumen sa stubištima na kvalitetan način korespondira sa suvremenom arhitekturom Adrisove zgrade...□

IVICA PLAVEC:

«Riječ je o privatnom sudskom sporu i ne bih ulazio u detalje, govori tuženi arhitekt»

OBULJEN KORZINEK:

«Palača Jelačić u kojoj je DHMZ nije upotrebljiva, ali obnovit ćemo je sredstvima iz fondova EU»